

2. Cartea Iosua

a Numele cărții

Cartea lui Iosua este numită după numele persoanei principale din istoria cuprinsă în ea. Iosua (TInlT - Domnul este mântuire, după Septuaginta: IT|OOIK; Nețuri, Isus al lui Navi sau Nun, după Vulgata: Iosua) este bărbatul care, din ordin divin, a luat conducerea poporului după moartea lui Moise, și care a desăvârșit ocuparea Canaanului și a împărțit pământul lui între cele douăsprezece seminții.

b. Cuprinsul cărții

Cartea se împarte în două părți:

Partea I, capitolele 1-12, istorisește cucerirea țării făgăduite. Cucerirea se face mai mult cu ajutorul lui Dumnezeu.

Încă de dincolo de Iordan, Iosua trimite în Canaan două iscoade, care, scăpați de Rahab, aduc informații lui Iosua despre starea cetății Ierihon, prima cetate de cucerit. După ce poporul trece Iordanul în mod miraculos, despărțindu-se apele umflate de topirea zăpezilor, asemenea apelor Mării Roșii, ca să se facă cale uscată, Ierihonul este atacat și este cucerit dărâmându-se zidurile lui la strigătul poporului și la sunetul trâmbițelor preoților. Întru amintirea trecerii miraculoase peste Iordan se ridică un monument din douăsprezece pietre luate din albia Iordanului. Se face circumciderea care fusese neglijată și se serbează Pastile. După ocuparea Ierihonului, ai cărui locuitori sunt trecuți prin ascuțișul săbiei, cruțându-se numai viața lui Rahab care este luată în căsătorie de Salmon din tribul lui Iuda, și ca atare e una dintre străbunicile Mântuitorului (Mt 1,5), poporul trece la cucerirea orașului Ai pe care nu-l poate cucerii decât după ispășirea nelegiuirii lui Acan, care, contrar dispoziției divine, păstrează pentru sine, de la nimicirea Ierihonului, o manta, două sute sicii de argint și un drug de aur. Locuitorii cetății cucerite sunt măcelăriți. Orașul Ghibea scapă datorită vicleșugului locuitorilor lui, care însă sunt forțați să servească templului. O coaliție formată din cinci regi ai amoreilor, le asemenea, este învinsă, evreii fiind ajutați de sus prin oprirea soarelui pe cer, care îi permite să se prelungească timpul de luptă. Se istorisește apoi, sumar, cucerirea nordului și sudului Canaanului. Istorisirea se încheie cu înregistrarea numelor regilor învinși dincolo și dincoace de Iordan.

Partea II-a, capitolele 12-24, cuprinde împărțirea pământului țării celor douăsprezece seminții. Tribul lui Levi, chemat la slujbă preoțească, este risipit în pământul Canaanului, ca să fie la îndemâna poporului pentru trebuințele Tribului lui Ruben și tribul lui Gad, precum și jumătatea tribului Mânase în partea de la răsărit de Iordan, așa precum dispusese Moise. Tururile convenite triburilor, geografic, sunt determinate amănunțit. Partea de Iordan, de asemenea bine fixată din punct de vedere geografic, prin sorți triburilor, tot conform dispozițiilor lui Moise. Se determină familiile lui Caleb, a semințiilor lui Iuda, Efraim, Mânase (jumătate), așa precum și a celorlalte seminții, partea lui Iosua. Se designează în părțile țării cetăți de azil pentru adăpostirea ucigașilor fără voie, legea talionului, anume: Chedeș, Sichem și Hebron dincoace de Iordan, Ramot și Golan dincolo de Iordan. Pentru preoți și familiile lor se iși cu câmpurile înconjurătoare. Semințiile Ruben, Gad și jumătatea lui Mânase își dăduseră contribuția la cucerirea pământului de dincoace de Iordan trimise de Iosua să se întoarcă la moștenirea lor și sunt povățuiți să ia credința. Iosua dă povețe poporului și reînnoiește legământul dintre Dumnezeu și popor, pentru ca acesta să-și poată îndeplini misiunea și să poată le binefacerile promise.

Evenimentele din carte cuprind un interval de aproximativ 50 ani.

c. Scopul

cărții este dovedirea împlinirii promisiunilor divine. Făgăduința făcută rămasă că Dumnezeu îi va da lui și urmașilor lui stăpânirea acestei țări se prin cuprinsul acestei cărți și mai ales prin faptul că ocuparea țării se mult cu ajutorul lui Dumnezeu decât prin vitejia poporului. Scopul

acesta îl confirmă și cuvintele lui Iosua: „Așa i-a dat Domnul lui Israel toată țara pe care Se jurase să le-o dea părinților lor; iar ei au moștenit-o și au locuit în ea. ... N'a rămas neîmplinit nici un cuvânt din toate cuvintele bune pe care Domnul le-a grăit către fiii lui Israel; toate s'au împlinit" (Ios 21, 43, 45). în cartea lui Iosua cunoaștem o nouă etapă a iconomiei mântuirii: așezarea neamului biblic în pământul din care va răsări mântuirea.

d Originea cărții

Privitor la originea cărții, critica negativă susține că ea face parte integrantă din Pentateuh, așa că e mai corect să vorbim de hexateuh, decât de Pentateuh (Ewald, Reuss, WeUhausen, Holzinger, Driver, Comill, Steuemagel ș. a.). Această părere o întemeiază pe următoarele: a) teoriile Pentateuhului, mai ales ipoteza izvoarelor în forma ei wellhauseniană, se pot aplica și la această carte; b) cele cuprinse în cartea Iosua sunt o completare logică, istorică și necesară a celor cuprinse în Pentateuh. Anume, în Pentateuh se afirmă dreptul divin și istoric al evreilor la stăpânirea Canaanului, iar această carte arată faptic executarea acestui drept. Făcând abstracție însă de faptul că teoria documentelor nu se poate susține, precum s'a arătat la critica negativă a Pentateuhului, nici un document antic nu socotește această carte ca parte a Pentateuhului, ci ca o carte independentă. Așa o tratează și traducătorii alexandrini și întreaga tradiție. Critica negativă exploatează în favoarea tezei ei și unele nepotriviri de numere și numiri din textul cărții. Aceste nepotriviri însă se pot explica pe cale critică, știut fiind mai ales și faptul că variantele de text, în toate cărțile Scripturii, sunt mai frecvente la numere și la numiri.

e. Timpul compunerii cărții

Timpul compunerii cărții nu se poate afla cu precizie, deoarece în timpul compunerii cărții canaanii locuiau încă în Ghezer (Ios 16, 10), de unde îi alungă faraonul Egiptului, în timpul regelui Solomon <3 Rg 9, 16), iar iebuseii sunt încă stăpâni peste Sion (Ios 15, 63), de unde îi izgonește regele David (2 Rg 5, 6) în anul al 8-lea al domniei lui. Trebuie să spunem că termenul ad quem (termen după care nu s'a putut scrie cartea) este anul 8 al domniei lui David, cea. 1000. Și, fiindcă în timpul scrierii cărții, Rahab este încă în viață (Iosua VI, 25), iar movila de pietre din albia Iordanului se mai vede (Iosua IV, 9), cu timpul scrierii cărții sau cel puțin a unor părți din carte trebuie să mergem până în zilele lui Iosua. în general se crede că autorul părților principale este însuși Iosua. Redactarea cărții în forma ei de azi s'a făcut mai târziu, însă înainte de anul 1006. Cei care sunt adversari ai autenticității cărții și care pun originea sau scrierea cărții mult mai târziu se sprijină pe unele formule de expresie ca: „până'n ziua de astăzi" (Ios 4, 9), pe unele anacronisme, „muntele lui Iuda" (Ios 11,21),

„muntelelui / vrac" (Ios 11, 16), pe expediția daniților (Ios 19,47) și pe ocuparea orașelor Hebron și Debir (Ios 15, 16-19), evenimente care s'au petrecut în timpul judecătorilor (Jd 18,1-31; 1, 8-16). Obiecțiunile acestea nu sunt însă întemeiate. Expresia „până în zilele noastre" poate să fie socotită adăugată ulterior, ori poate să fie luată și în sens de durată mai scurtă de timp. Numirea „munții lui Iuda" și „munții lui Israel" nu ne silește să ne gândim, negreșit, la schisma națională de după Solomon, căci tribul lui Iuda, ca trib purtător al făgăduințelor mesianice, de mult își câștigase o reputație specială față de celelalte seminții ale lui „Israel"; deci deosebirea nu se face de la țară la țară, ci de la tribul lui Iuda la celelalte triburi ale lui Israel. Cât privește expediția daniților și cea a lui Caleb pentru ocuparea orașelor Hebron și Debir, se poate admite că s'a petrecut în timpul lui Iosua, deși mai pe larg se cuprind ca adaosuri la cartea Judecătorilor: Istoria expediției lui Caleb este aproape literal identică în cartea Iosua și în Cartea Judecătorilor, astfel se poate pune și chestiunea priorității. Mulți autori biblici cred că amândouă istorisirile sunt autentice, deși nu este identică istorisirea din cartea Iosua cu cea din cartea Judecătorilor, căci zic acești autori: trebuie să se facă deosebire între ocuparea Canaanului de către Iosua și intrarea

efectivă a semințiilor în posesia completă a loturilor lor. În timpul lui Iosua s'au efectuat numai incursiuni, rămânând ca semințiile ulterioare să pună stăpânire definitivă pe porțiunile lor. Această din urmă ocupare s'a întâmplat însă numai treptat și prin lupte. Obiecțiile în nici un caz nu sunt de așa natură ca să poată răsturna părerea mai întemeiată a autenticității cărții Iosua, cel puțin în covârșitoarea ei parte. Mulți autori susțin că istorisirea opririi soarelui (Ios 10,14), de asemenea, nu este scrisă de Iosua, deoarece dacă Iosua însuși ar istorisi această întâmplare, nu ar mai fi nevoie să se refere, pentru confirmarea acestui fapt, la „cartea dreptului”. În general se crede că la cartea scrisă de Iosua cineva a adăugat, mai târziu, unele istorisiri sau a făcut în ea unele schimbări. Un astfel de adaos ulterior ar fi 24, 29-33, unde este vorba de moartea lui Iosua și Eleazar. Se poate ca acest adaos să fi fost introdus de bătrânii despre care e vorba la 24, 31- Alții au introdus unele glose.

/ Autoritat -a cărții

Îțea istorică a cărții o confirmă atât dovezile externe, cât și considerațiile em. Istoria cuprinsă în cartea Iosua este cunoscută și confirmată și (Jd 18, 31; 2 Rg 21, 2). Descrierea amănunțită geografică a țării n'a e decât o persoană în completă cunoștință despre starea țării de e cunoscută ca fiind contemporană lui Iosua, de către inscripțiile

nvadării Canaanului dinspre Răsărit îl confirmă și inscripțiile din Tel descoperite recent. Între acestea se află unele scrise de principii 'alestina lui Amenofis UI și Amenofis IV (cam pe la anul 1500 î. H.), în care aceștia îi cer ajutor împotriva haturilor (evreilor) veniți de dincolo de Iordan. Istoricul Moise de la Horone, istoriograf armean din secolul V, spune că în Tigisis, în Algeria, s'ar afla o inscripție în limba feniciană cu textul: „Noi suntem cei ce am fugit dinaintea hoțului Iosua, fiul lui Nun

Autoritatea divină a cărții o atestă mărturiile Sfântului Pa vel, care, în Evrei 13, 5, reproduce din Iosua 1, 5; Sfântul Iacob amintește textul de la Iosua 2, 4 (Iac 2, 25); Sfântul Ștefan, întâiul martir, face aluzie la Iosua 3,14 (FA 7, 45). Biserica, de altfel, întotdeauna i-a atribuit autoritate divină și cartea, de la început, a făcut parte din canonul Vechiului Testament.

Câțiva autori mai noi însă aduc grave prejudicii atât autorității divine, cât și autorității omenești a cărții.

Se spune că blestemul rostit și executat împotriva locuitorilor din Canaan, în fond, este sacrificiul omenesc sau mai exact juruințe de jertfe omenești, cu care credeau că se aduce cult lui Iahve; deci și evreei, ca și alte popoare antice, ar fi practicat aducerea de jertfe omenești. O dovadă în sensul acesta ar fi jertfirea lui Isaac, cerută de Dumnezeu lui Avraam, apoi jertfirea fiicei lui Ieftae, judecătorul. Această afirmație se face pe baza textului: „Atunci Israel i-a făcut Domnului făgăduință și a zis: «Dacă-mi vei da pe poporul acesta sub mâna mea, Ți-lvoi aduce'n dar, pe el și cetățile lup. Și a ascultat Domnul glasul lui Israel și i-a dat pe Canaaneeni sub mâna lui, iar el i-a adus în dar Domnului, pe ei și orașele lor, și i-a pus locului aceluia numele Horma" (Nm 21; 2-3).

Întreaga istorie sfântă nu face însă nici o amintire de jertfe omenești. Avraam a fost încercat în credință. Cazul lui Ieftae se va arăta la locul potrivit. Că au fost și abuzuri în privința aceasta, este foarte explicabil prin împotrivirea multora din fiii lui Israel față de Lege. În special, în ce privește blestemul rostit și executat împotriva canaaniților, acesta nu se împotrivesc nici bunătății, nici milei divine. „Nu din pricina dreptății tale și nu din pricina curăția inimii tale vei intra tu să le moștenești pământul, ci din pricina păgânătății lor va nimici Domnul aceste neamuri de dinaintea feței tale, și pentru ca să'ntărească legământul cu care Domnul li S'a jurat părinților voștri, Avraam, Isaac și Iacob" (Dt 9, 5), îi spune Domnul lui Moise. Or, Dumnezeu poate stârpi păcatul cum vrea: prin apă (potopul), prin foc (Sodoma și Gomora), sau prin năvălirea altor neamuri. Că blestemul (heremet) nu este vot, ci împlinirea unei porunci divine, se vede la Dt 3, 2: „Dar Domnul mi-a zis: Nu te teme de el, că n' mâinile tale l-am dat, pe el și tot poporul lui și toată țara lui; vei face cu el ce-ai făcut cu Sihon, regele Amoreilor, cel ce locuia în Heșbon" (pe al cărui popor l-a stârpit - Dt 1, 34; vezi și Ios 8, 1; 1 Rg 15, 3). „Vei mânca toate prăzile neamurilor

pe care Domnul, Dumnezeul tău, ți le va da-, ochiul tău să nu le cruțe... "(Dt 7,16), îi poruncește Dumnezeu lui Israel prin Moise.

Justificarea acestei porunci severe și drastice o dă însuși Dumnezeu: „întinde-voi hotarele tale de la Marea Roșie până la Marea Filistenilor și de la pustie până la Răul cel Mare al Eufratului și da-voi în mâinile voastre pe cei ce locuiesc în țară și-i voi alunga de la tine. Să nu faci legământ cu ei, nici cu

dumnezeii lor. Să nu locuiască ei în țara ta, ca să nu te faci să păcătuiești împotriva-Mi; că de vei sluji dumnezeilor lor, aceștia îți vor fi ție capcană" (Iș 23,31-33). Cazul și motivul respingerii regelui Saul este cea mai grăitoare dovadă că heremul nu e vot, ci executarea poruncii divine. Regele Saul, împotriva heremului, cruță viața regelui Agag al amaleciților. Este însă respins de Domnul pentru nesupunere. „Și a zis Samuel: -Oare mai mult îi plac Domnului arderile-de-tot și jertfele decât ascultarea de cuvântul Domnului? Iată, ascultarea e mai bună decât o jertfă bună și plinirea poruncii decât grăsimea de berbec-"

(1 Rg 15,22).

împotriva autorității omenești a cărții se aduce minunea opririi soarelui pe cer, care presupune geocentrism și care, prin imposibilitatea ei absolută, iese și din rândul „minunilor".

Adevărul unui fapt însă depinde de demnitatea de crezare a celui ce îl relatează, și nu de adevărul lui intern, care poate să fie necognoscibil pentru mintea omenească.

S'a încercat să se dea multe explicații în acest caz. însă o minune, tocmai pentru că este o minune, nu poate să fie explicată, căci orice explicație este în fond reducere la legi cunoscute. Or, ce putem reduce la legi cunoscute nu mai e minune. Așa este și cazul acesta. Este relatat în carte cu autoritate istorică. Zadarnic încearcă cineva să dea explicarea lui, tocmai pentru că este minune.

g. Textul cărții

Textul cărții lui Iosua îl posedăm azi în două recenzii: în recenzie ebraică (masoretică) și în recenzia grecească (alexandrină). între acestea sunt deosebiri destul de numeroase. Nu se știe care e forma autentică dintre aceste două recenzii. Numerele și numirile din text sunt corupte în multe cazuri. Cele mai multe localități amintite sunt azi necunoscute. Din această cauză, textul este obscur și greu de interpretat.

Comparând Iosua 14, 7-10 cu Deuteronom 2, 14, se vede că ocuparea Canaanului a durat șapte ani. Cu toate că Iosua parcurge biruitor întreg Canaanul, el nu i-a omorât pe toți canaanii și nici n'a ocupat toate localitățile și toate ținuturile, rămânând acest lucru de datoria urmașilor. însuși Dumnezeu prevestește ocuparea treptată a țării: „...ca nu cumva pământul să devină pustiu și fiarele pământului să se înmulțească asupra-ți" (Iș 23, 29-30; Dt 7, 22).

Cele mai însemnate localități din Cartea lui Iosua, cunoscute azi, sunt: Șitim (2, 1), de unde Iosua trimite iscoadele în Ierihon, Ghilgal, situat între Iordan și Ierihon (4,19), unde așază cele douăsprezece pietre luate din albia Iordanului și unde se sărbătoresc Pastile. De aici nu mai mănâncă evreii mană, a cărei cădere a încetat, căci s'au înfruptat din roadele țării promise, a doua zi de Paști. Prima cetate cucerită este Ierihonul (capitolul 8), cucerire care se face prin ajutor de sus, ca poporul să știe că pământul Canaanului este dar de la Dumnezeu, pe care nu-l cucerește și nu-l stăpânește din vrednicie proprie. în muntele Ebal, în regiunea

Garizim, Iosua ridică altar din pietre pe care gravează Legea lui Moise. Aici se citește în auzul poporului Legea cu binecuvântările și blestemele ei. Gabaonul este celebru pentru minunea opririi soarelui pe cer (capitolul 10). La Macheda, Iosua execută cinci regi din sudul țării (10,21), iar la lacul Merom învinge rezistența regilor de la nord. Silo devine centrul religios, unde se construiește cortul mărturiei (18, 1) și

unde rămâne până în zilele arhiereului și judecătorului Eli (1 Rg 4, 11). Sichemul e locul morții și înmormântării lui Iosua (24,1).

Bibliografie

COMENTAR: Keil (ed. 2), 1874; Tittli, 1893; Holzinger, 1901; G. F. Maclear, The Book of Ioshua, Cambridge. 1904; A. Hummelauer, 1903; A. Schulz, Das Buch Iosue, Bonn, 1924; F. M. Abel, Les stratagemmes dans le livre de Iosue (R. B. 56), 1949; A. Fernandez, Commentarius in librum Iosue, Paris, 1938; Noth, 1953 (2); I. Scharbert, Iosue (Buch), 1960.

LUCRARI DE CARACIER GENERAL: Alt, Das System der Stammesgrenzen in Buche Iosua, 1927; Garstang, IoshuaJudges, 1931; Mshlenbrik, Die Landnahmsagen des Buches Iosua (Z. A. W. 56), 1938; Wright The Literary and Historical Problem of Ioshua, 1946; Noth, Uberlieferungsgeschichtliches zur zweiten Halfte des Iosubuches, 1950; A. George, Les recits de Gilgal en Iosua, Lyon, 1950; G. Lambert, Iosua a la bataille de Gabaon, 1954.

3. Cartea judecătorilor

a. Numele cărții

Această carte își are numirea de la bărbații ridicați de Dumnezeu la anumite intervale de timp, numiți judecători - „OUDD (șofetim), KptȳTcd. Ei guvernau poporul în vremuri de restriște și de invadare de către neamuri străine. Stăpânirea lor nu era nici continuă, nici succesivă, ci adesea paralelă, întreruptă pe timp mai lung sau mai scurt de pace și liniște. Ridicarea lor la intervale de timp au necesitat-o întotdeauna împrejurările speciale. Cartea cuprinde istoria celor 360- 400 de ani, de la Iosua, respectiv de la-„filele bătrânilor”, până la introducerea regimului monarhic (circa 1050 î. H.).

b. Cuprinsul cărții

Cuprinsul cărții este următorul:

Câtă vreme a trăit Iosua și au guvernat după moartea lui „bătrânii”, care au cunoscut minunile lui Dumnezeu, Israel I-a slujit lui Iahve. Generația următoare însă nu execută porunca lui Dumnezeu de a-i stârpi pe canaanii, ci se mulțumește să încaseze de la ei impozite. Ba intră și în contact cu ei. îngerul Domnului îi avertizează pe evrei cu privire la datoria lor. Atunci se pocăiesc și varsă lacrimi de regret. Locul unde au fost avertizați de înger s'a numit Boachim (lacrimi). Aduc jertfă de ispășire. Scurt timp după aceasta însă iarăși recad în păcatele de mai înainte. încep a sluji lui Baal și Astartei și altor zeități păgâne, ba încheie și căsătorii cu neamuri străine, contrar poruncii categorice a lui Dumnezeu. Dumnezeu acum e nevoit să-i pedepsească cu asupriri venite din partea neamurilor străine (capitolul 1, 5).

Cel dintâi invadator este Cușan Rașataim, regele Mesopotamiei, sub al cărui jug evreii gem opt ani. Pentru eliberarea lor, Dumnezeu le trimite pe Otniel, fratele mai mic al lui Caleb. Evreii eliberați trăiesc în pace timp de 40 ani. însă păcătuiesc iarăși. Dumnezeu îi trimite acum asupra lor pe moabiți, împotriva cărora îl ridică pe judecătorul Aod, care îl ucide pe regele Eglon al moabiților și asigură țării liniștea timp de 80 de ani. Următorul judecător, Șamgar, cu un fier de plug ucide 600 de filistenii, care, de data aceasta, îi atacă pentru întâia oară pe evrei. împotriva lui Iabin, regele Canaanului, care asuprește în modul cel mai barbar triburile din nordul țării, Dumnezeu îl ridică pe judecătorul Barac, care, cu ajutorul proorociței Debora, îi gonește pe invadatori. Barac, îndemnat de proorocita Debora, adună oaste și îl pune pe fugă pe Sisera, generalul lui Iabin, care este ucis de o femeie cu numele Iaela. Aceasta, pentru fapta sa, e preamărită într'o cântare de proorocita Debora (capitolele 3-5).

După ce evreii, din nou, se întorc la idoli, sunt asupriți cumplit de madianiți, care timp de 7 ani le fac aproape imposibilă viața, răpindu-le recoltele și silindu-i să trăiască în peșteri. Evreii se pocăiesc și cer ajutorul lui Dumnezeu. Dumnezeu îl ridică atunci pe judecătorul Ghedeon, care, mai înainte, plin de zel teocratic, distrusese idolul Baal și pe Astarte, pentru care faptă căpătase numele de Ierubaal (distrugător de Baal). Ghedeon, în timp ce își îmblătea secara sub un copac din Efra, în mod miraculos (prin lâna o dată uscată, altă dată plină de rouă) este încredințat de misiunea sa divină. Printr'o stratagemă originală (făclii aprinse noaptea și spargerea oalelor) cu 300 de luptători îi pune pe fugă pe madianți și îi măcelărește. După victoria strălucită, poporul oferă lui Ghedeon și urmașilor săi demnitate regală, ceea ce Ghedeon refuză. Din cei 1700 de sicii de aur primiți de la popor ca dar, Ghedeon face un efod, care mai târziu a devenit cauza multor rele în Israel. După moartea lui Ghedeon, fiul său Abimelec se proclamă rege în Sichem. Ca să scape de eventualii pretendenți la demnitatea regală, îi ucide pe toți frații săi, afară de Iotam, cel mai mic, care prin fabula despre ale țerea regelui de către copaci înfierează fapta mârșavă a lui Abimelec și muștră ; joporul. Se naște războiul civil în care Abimelec este ucis cu o piatră de moară, iruncată în capul lui de o femeie (capitolele 6-10).

După udecătorii Tola și Iair, evreii din părțile răsăritene cad iarăși în idolatrie. Sunt pede psiți de Dumnezeu prin asuprirea venită din partea amoniților, care

timp de 18 ani îi apasă cumplit. Pentru eliberarea lor, Dumnezeu îl scoală pe judecătorul Ieftae, care îi gonește. Ca urmare a votului său, Ieftae își jertfește pe unica sa fiică.

După Ieftae urmează judecătorii Ibțan, Elon, Abdon.

Judecătorul Samson răzbună toate nedreptățile, asupririle și batjocurile suferite de evrei din partea filistenilor, dușmanii redutabili și neîmpăcați ai lor. Activitatea lui Samson se reduce la întreprinderi personale. Totuși și prin această activitate se arată puterea lui Dumnezeu asupra idolilor. Oricât de curioasă ar părea purtarea lui Samson, ea se încadrează în mediul timpului. Samson judecă poporul timp de 20 ani (capitolele 10,16).

La sfârșitul cărții Judecătorilor se află două adaosuri, două întâmplări caracteristice pentru degenerarea moravurilor din timpul judecătorilor.

Adaosul prim (capitolele 17 și 18) istorisește idolatria tribului Dan, care răpește idolul familiei lui Mica și pe levitul care servea ca preot al idolului în această familie. Apoi introduce idolatria în întreg tribul.

Al doilea adaos (capitolele 19-21) istorisește crima oribilă a locuitorilor din Ghibeea, pentru răzbunarea căreia se scoală toate semințiile. Tribul lui Veniamin însă ia apărarea ghibeoniților. În lupta care se dă între tribul lui Veniamin și între celelalte seminții, Veniamin este extirpat, supraviețuind dintre ei numai câțiva. Se dă o hotărâre ca nimeni din Israel să nu se căsătorească cu cei rămași în viață, în cele din urmă însă li se îngăduie veniamiților să-și poată răpi soții din celelalte seminții.

6

c. Scopul cărții

Cartea Judecătorilor arată, în general, lupta monoteismului împotriva idolatriei canaanite. Lipsind unitatea națională, poporul, sub conducerea arhieriei slabi, cade în fărâdelegi. Starea sacerdotală degenează, căci preoțimea, căutând cele lumești, își pierde autoritatea. Dumnezeu, potrivit amenințărilor din Legea lui Moise, pedepsește nelegiuirea. Totuși și în acest timp trist a fost o vreme de liniște, când Legea s'a împlinit și poporul s'a bucurat de viață pașnică, cum arată episodul din cartea Rut. Scopul cărții este arătarea credințioșiei divine.

d. Unitatea cărții

■ și implicit unitatea autorului se arată din felul unitar al concepției expunerii istorice. Autorul și-a scris cartea pe bază de izvoare sau memorii scrise de bărbați contemporani cu evenimentele. E drept că sunt deosebiri de stil între diferitele părți ale cărții, dar acestea se pot atribui izvoarelor utilizate de autori. Nu sunt însă contradicții care să atingă unitatea sau autoritatea cărții.

Pentru înțelegerea corectă a celor cuprinse în carte, trebuie să ținem seama de faptul că, în timpul lui Iosua, s'a făcut numai cucerirea sumară a pământului

țării, rămânând de datoria fiecărui trib să desăvârșească această cucerire prin stârpirea locuitorilor canaaniți din moștenirea lor. Această cucerire definitivă s'a desăvârșit lent. Așa s'a putut întâmpla ca unele cetăți să fie încă stăpânite de canaaniți. Altă cetate, o dată cucerită de evrei, a fost recucerită de vechii stăpânitori, astfel stăpânitorii s'au schimbat. De aici se explică unele contradicții aparente. Introducerea și adaosurile în nici un caz nu se pot separa de corpul cărții, cum încearcă câțiva critici moderni, căci cele cuprinse în introducere justifică istorisirile din carte, iar adaosurile, deși în aparență independente, cuprind cazuri caracteristice istorisirilor precedente, deci sunt lămuritoare pentru înțelegerea cuprinsului.

e. Timpul compunerii cărții

Timpul scrierii cărții sunt anii dinaintea regelui Saul, căci: a) Samuel și timpul lui încă nu sunt materie de istorie, de aceea nici nu se amintesc; b) fraza „în zilele acelea nu era rege în Israel...” (Jd 17, 6; 18, 1; 19, 1; 24, 24), spusă pentru a înțelege neajunsurile grave naționale, arată că, în timpul scrierii cărții, era rege și că instituția monarhică era plăcută poporului. Ceea ce se poate spune numai despre începutul domniei lui Saul. Mulți autori vechi și mai noi, inclusiv tradiția iudaică, atribuie cartea lui Samuel. Singurul text care justifică părerea că această carte s'a scris mai târziu este fraza de la 18, 30: Jar fiii lui Dan au ridicat pentru ei chipul idolului și Ionatan, fiul lui Gherșon, fiul lui Moise, au fost preoții seminției Dan până în ziua în care chivotul a fost dus în robie”.

Deoarece în unele recenzii, în loc de: .IeriXn (haaron) = chivot, se află nUTINn ihaareț) = pământul, unii cred că aici ar fi vorba de robia asiriană (anul 722 î. H.). Dacă se adoptă semnificația de: „chivot”, se poate înțelege foarte bine acest loc despre răpirea chivotului de către filistenii, în timpul arhierului Eh. Dar chiar dacă am adopta citirea „robii pământului”, nu e absolut necesar să ne gândim la robia asiriană, ci la o altă călcare trecătoare a pământului, care nu e amintită în istorie, dar era obișnuită în acel timp.

f. Autoritatea cartii

Autoritatea omenească a cărții (autoritatea istorică) este atestată de izvoarele scrise și orale de care negreșit s'a folosit autorul ca unul care scrie istoria mai multor secole. Datorită deosebirii de stil, se crede în general că parabola lui Iotam, cântarea Deboarei, soția lui Ieftae (Jd 11, 12 ș. u.) au fost compuse după

a) Textul citat este luat din ediția a II-a a prezentului volum. Textul ediției jubiliare a Bibliei Sfântului Sinod sună astfel: „Fiii lui Dan și-au ridicat chipul cel cioplit, să fie al lor. Iar Ionatan, fiul lui Gherșom, fiul lui Moise, el și fiii săi i-au fost preoți seminției lui Dan până'n ziua strămutării din țara aceea. ”

izvoare scrise. Izvoarele orale au putut păstra amintirea evenimentelor până în timpul scrierii lor.

Considerații de ordin intern încă sunt pentru autoritatea cărții. Autorul este sincer, nepărtinitor, amintește faptele istorice eroice alături de faptele detestabile de idolatrie, arată și concepția morală corectă și cazuri de dezbinări interne și politice. Așa procedează un autor istoric fidel și nepreocupat de nici un alt interes, decât de adevărul istoric. Cuprinsul cărții e în strânsă legătură și cu cărțile anterioare (Pentateuh, Iosua), și cu multe din cele următoare (1 Rg 12, 9-12; 2 Rg 11,21; Ne 9, 27; Ps 77, 65 etc).

Documentele profane contemporane nu pot verifica adevărul istoric al cărții, fiindcă asemenea documente lipsesc.

Este neîntemeiată părerea raionaliștilor-moderni, care admit, numai în parte, autoritatea istorică a acestei cărți. Ei, în general, susțin că autorul sau redactorul cărții a falsificat istoria, ceea ce se vede a) din cadrul artificial în care sunt încadrate istorisirile singuratică (păcat, asuprire, pocăință, salvare, pace), prin care s'a falsificat cronologia (dovadă și faptul că numerele simbolice rotunjite: 20, 40 figurează foarte des), iar b) prin legătura religioasă adăugată fiecărei istorisiri s'a denaturat însuși faptul istoric.

Admitem că sunt în carte dificultăți cronologice, dar acestea se pot explica fie prin coruperea numerelor, fie prin aceea că e foarte greu să se compună cronologia epocii judecătorilor, de vreme ce judecătorii n'au condus adesea întreg poporul, ci numai anumite triburi și unii dintre ei au condus paralel și nu succesiv, E știut apoi că numerele, de multe ori, sunt rotunjite înadins, cum este obișnuit să se facă.

Cu privire la adăugarea legăturii religioase, autorii mai noi au formulat următoarea presupunere: în timpul de după Iosua a început o luptă epopeică de stăpânire exclusivă a Canaanului de către evrei. În această luptă s'au distins unii eroi naționali, în jurul cărora s'au format legende cu amănunte fictive. Aceste legende le-a adunat un autor, le-a redactat și astfel, pe baza unui sâmbure istoric, a făcut o carte de educație națională, care, la evrei, nu putea fi lipsită nici de referințe religioase. Așa s'a ajuns ca apăsarea străină să fie prezentată ca o apăsare de la Dumnezeu iar scăparea venită de la Dumnezeu prin ridicarea unui judecător. Așa s'ar fi creat o colecție de legende cu scop de educație național-religioasă. Această presupunere nu este însă dovedită cu nimic istoric și real, decât doar cu tendința de a lipsi cartea aceasta de autoritate. Nu convine raționalismului nici frecvența minunilor. Acestea însă, în această epocă, sunt explicabile prin împrejurări speciale ale timpului. Poporul evreu, în această epocă a consolidării sale, a avut mare nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, așa precum și creștinismul a avut nevoie, în epoca nașterii și a consolidării sale. De aici frecvența minunilor în epoca judecătorilor, ca și în epoca apostolică și în primele veacuri ale creștinismului. Autoritatea divină a cărții o recunoaște atât tradiția iudaică, cât și tradiția creștină prin primirea ei consecventă în canonul cărților sfinte. Sfântul Apostol

Pavel atribuie acestei cărți autoritate divină (FA 13, 20; Evrei 11, 32). Profetul Isaia confirmă înfrângerea madianiților (Is 9, 4). În Psalmi însă se face referire la multe întâmplări din carte (Ps 82, 10; 105, 34; 97, 8-9).

g. Observații istorico-critice

a) Zeitățile păgâne pe care Israel le-a cinstit și la cultul cărora s'a pretat au fost zeul Baal și zeița Astarte.

Cuvântul „domn” sau „stăpânitor”. Cu acest termen se numește în Scriptură câteodată și omul în raport cu altul (de exemplu soțul față de soție), se numește și Dumnezeu, și cel adevărat, și cel fals. Dacă este însă la plural, „Baalim”, întotdeauna înseamnă idoli.

Această numire nu pare nume propriu, ci nume comun, căci adesea i se adaugă o precizare oarecare (de exemplu Baal beerit: domnul legământului - Jd 8, 33, Baal Zebub: domnul muștelor - 4 Rg 1, 2, 3, 6, Baal Peor: (probabil) zeul turpitudinii - Os 9, 10). Fiecare regiune și-a avut Baalul său, ca protector special, înfățișarea idolului se crede că a fost în formă de soare sau stea. Bel al asirienilor și al babilonienilor este identic cu Baal al canaaniților. Alături de Baal se amintește Astarte, care probabil a fost soția lui Baal (Jd 6, 25). Această zeitate la asirieni și babilonieni se numește Iștar. Deoarece în legende i se atribuie acestei zeități fecunditatea (a omului și a pământului) și sprijinirea oamenilor, cea dintâi fiind o funcție feminină, iar cea de a doua bărbătească, se crede, în general, că a fost reprezentată ca zeitate androgenă. Cu vremea Astarte a devenit zeița amorului și a voluptății (Afrodita la greci; Venus la romani). Așera, amintită atât de des între cultele idolatre, probabil a fost tot Astarte, reprezentată în diferite forme. Cultul Astartei a fost profund imoral.

b) Efodul pe care l-a făcut Ghedeon din 1700 sicii de aur nu este o haină identică sau asemănătoare cu efodul prescris ca veșmânt arhieresc (Iș 28, 4). Efodul ca îmbrăcăminte de in este amintit în mai multe locuri ale Scripturii. Samuel slujea înaintea Domnului, copil fiind, încins cu efod și Sk§ 2, 16;

mai vezi 2 Rg 6, 14; 1 Par 13, 27 etc). Efodul lui Ghedeon nu pare să fi fost îmbrăcăminte, căci nu se poate închipui ca o haină să fi fost de cea 28 kg aur, căci un siclu de aur cântărea 16,27 gr. Ghedeon a așezat apoi efodul acesta cetatea sa, în Ofra% i el,,a devenit piatră de poticnire pentru Ghedeon și casa /</", dar și pentru alții. Efodul pare să fi fost un obiect de cult superstițios, cum se vede din unele observații care se fac în legătură cu el (Jd 17,15; 18,14; Os 3, 4). Se crede că prin efod se consulta voința divină sau se făceau vrăji.

c) Atât la Sfinții Părinți, cât și la exegeții biblici mai noi se discută chestiunea jertfirii fiicei lui Ieftae (Jd 11). Se pune întrebarea: oare Ieftae și-a jertfit fiica în mod sângeros, prin ardere, sau a destinat-o spre a servi în templul Domnului și astfel să păzească fecioria perpetuă? Jertfirea reală sângeroasă o susțin dintre cei vechi Iosif Flavi<jAut5, m. 9), Talmudul, Origen, Sfântul Efrem, Sfântul

Hrisostom, Sfântul Ambrozie, Fericitul Ieronim și Fericitul Augustin, Toma d'Aquino ș. a., iar dintre cei noi: Vigouroux, Flununelauer, Zapletal, Lagrange, Hetzenauer ș. a. Jertfirea în sens impropriu o susțin iudeul R. I. Kimchi (secolul XII), Nicolau Lyranul (secolul XIV), Ubaldi, Comelly, Van Hoonecker, Szchokke ș. a. Cu toate că autorii sunt de părere că Ieftae, înainte de războiul cu amoniții, a făcut juruință de jertfă în sens propriu, contând chiar și pe eventualitatea unei jertfe omenești: „atunci va fi că oricine va ieși primul pe ușa casei mele să mă întâmpine când mă voi întoarce cu pace de la fiii lui Amon, acela va fi al Domnului: îl voi aduce ardere-de-tot" (Jd 11, 31), totuși cei de părere opusă insistă asupra laudelor ce i se aduc lui Ieftae (1 Rg 12,11; Sir 46,11; Evr 11, 32), care ar fi incompatibile cu nelegiuirea pe care ar fi săvârșit-o Ieftae. Preoțimea n'ar fi tolerat comemorarea anuală de 4 zile a „victimei", dacă ar fi vorba de jertfa omenească atât de potrivnică Legii Domnului și străină de practica religioasă. În concepția poporului biblic, fecioria perpetuă echivalează cu o adevărată jertfa, căci Vechiul Testament, în general, nu apreciază fecioria așa cum o apreciază Noul Testament. Chiar cuvintele: „Și ea n'a cunoscut bărbat" (Qa 11, 39) arată că e vorba de jertfă improprie, jertfa de feciorie. Apoi înainte de jertfire, fiica îi cere tatălui său voie: „să mă duc pe munți în sus și'njos și să-mi plâng fecioria, eu și însoțitoarele mele" (Qd 11, 37). Ieftae se învoiește și ea rătăcește prin munți timp de două luni.

Însă majoritatea autorilor văd în cazul de față o jertfa adevărată, mai ales după ce textul constată lămurit: „iar el (Ieftae) a plinit asupra ei făgăduința pe care ofdcuse" (Qa 11, 39). Așa se explică și surprinderea dureroasă când o vede ' ieșind din casă în întâmpinarea lui pe unica fiică și unica odraslă din familie.

Firește că faptele săvârșite chiar și de bărbați în funcții de trimiși ai lui Dumnezeu, sau ridicați de Dumnezeu, îi angajează în sens moral pe ei personal și nu „Legea", pe care pot să o observe sau să o calce. În cazul dat, Ieftae face o juruință pripită în materie nepotrivită pentru juruință, pe care el ține de datoria lui să o îndeplinească (greșit!) pentru cuvântul dat, cum e și cazul lui Irod cu tăierea capului lui Ioan Botezătorul (Mt 14, 9).

De altfel Ieftae, ținând seamă de originea, educația și tinerețea lui, a fost un bărbat de la care te poți aștepta la fapte lipsite de sentimentul gingășiei și al sensibilității morale. El era feciorul unei femei desfrânate, era nelegitim în familie, de unde fusese izgonit de frați.

El, izgonit fiind, s'a așezat în ținutul Tob, „Și'n jurul lui Ieftae s'au adunat oameni de nimic și au mers cu el" (Jd 11, 3). După asemenea precedente, el este ales de bătrâni și angajat drept căpitan al oștii împotriva lui Amon, pogorându-se peste el „Duhul Domnului" când pornește la război (Jd 11, 29). Firește că „Duhul Domnului", care îl ajută să biruiască în război, nu-i inspiră și nu-i aprobă toate faptele, pe care le săvârșește în alte împrejurări.

Bibliografie

Origen, P.G., t. 12; Sfântul Ambrozie, P.L., t. 14; Teodoret, P.G., t. 80; Isidor, P.L., t. 83; Keil (2), 1874; Hummelauer (eat), Paris, 1888; Cetii, 1893; Budele, 1897; Nowack, 1900; M. J. Lagrange, 1903; G. A. Cook, 1913; L. Desnoyers, La periode des juges, Paris, 1922; Schulz, 1926; Zapletal, 1923; Efrem Şirul, trad. din lb. siriană de S. C. Isopescu, publ. sub îngrijirea lui N. Cotos, Constantinopol, 1940; H. Cazelles, Juges, 1949; Nştscher, 1940; Vincent, 1958; H. W. Hertzberg, Die Bucher Iosna, Richter..., Gştingen, 1959; A. I. Noth, The Background of Judges, 1962.

4. Cartea Rut

a Numele cărţii

Această mică scriere, care cuprinde patru capitole, şi-a căpătat numirea de la eroina întâmplării cuprinse în ea. Azi, în canon, figurează drept carte independentă, în vechime însă era cuprinsă în cartea Judecătorilor, ca al treilea adaos, precum ne spun Iosif Flaviu, Chirii al Ierusalimului, Fericitul Ieronim ş. a. Meliton şi Sfântul Atanasie o tratează ca scriere independentă. Tot aşa o aflăm tratată şi în documentele de mai târziu: Sinodul din Hippo, Canoanele Apostolice, Sfântul Epifanie ş. a.

b. Cuprinsul cărţii

În timpul traducerii alexandrine a fost aşezată între cărţile istorice. Atât traducătorii alexandrini, cât şi Fericitul Ieronim, în traducerea Vulgata, o aşază între cartea Judecătorilor şi cărţile Regilor, pentru că, pe de o parte, acţiunea ei se petrece în timpul judecătorilor, iar pe de altă parte, cartea e o contribuţie la istoria originii lui David. Evenimentul descris în carte completează în mod fericit adaosurile din cartea Judecătorilor. Pe când celelalte două adaosuri arată stăpânirea idolatriei într'un trib al lui Israel şi profunda decădere a moravurilor, aceasta din urmă arată că nici în acest timp de dezmăţ moral n'au lipsit persoane care au trăit viaţă tihnită patriarhală sub scutul Legii lui Moise.

Iată întâmplarea din această carte:

În timpul judecătorilor s'a întâmplat o foamete în Canaan. Elimelec, bărbat din tribul lui Iuda, din oraşul Betleem, împreună cu soţia sa Noemina şi cu cei doi fii ai săi, Mahlon şi Chilion, s'au dus să locuiască în ţara Moabului. Bărbatul Noeminei, nu peste mult timp, moare. Cei doi fii se căsătoresc şi iau de soţii

două moabitence: pe Orfa şi pe Rut. După aproape zece ani mor şi fiii Noeminei, aceasta rămâne singură cu două nurori în ţară străină. Aflând Noemina că Dumnezeu l-a cercetat pe poporul său cu belşug şi că foametea a încetat, se hotărăşte să se întoarcă în ţara sa. Noemina le sfătuieşte pe nurori să rămână în ţara lor, căci în ţară străină au puţini sortţi să se mărite, dată fiind legea pământului, unde fiu de evreu nu putea să ia în căsătorie fete de neam străin, iar ea, Noemina, văduvă şi înaintată în vârstă, nu mai avea nădejde de copii care să le ia în căsătorie în baza leviratului. Una dintre nurori se lasă înduplecată şi rămâne acasă. Rut, dând dovadă de cald ataşament faţă de soacra sa, se supune la toate eventualele riscuri ale aşezării în patria fostului ei soţ: „Dar Rut i-a zis: 'Depart de mine gândul de a te părăsi sau de a mă întoarce de lângă tine; unde vei merge tu, voi merge şi eu; unde te vei aşeza tu, mă voi aşeza şi eu; poporul tău va fi poporul meu, iar Dumnezeul tău va fi Dumnezeul meu; şi unde vei muri tu, voi muri şi eu, şi acolo mă voi îngropa. Aşa să-mi facă mie Domnul, şi chiar mai mult; că numai moartea mă va despărţi de tine»" (Rut 1, 16-17), spune Rut cu duioşie soacrei sale. Ajunse în ţară, Noemina şi Rut se aşază pe moşia lor. Rut e de ajutor nepreţuit soacrei sale. Ea merge pe ogoare să culeagă spice după secerători, fiind nevoită, din cauza situaţiei lor modeste, să recurgă şi la acest mijloc de trai. Întâmplarea a făcut ca Rut să meargă la cules de spice pe holdele unei rudeni înstărite, cu numele de Booz. Booz o vede pe tânăra văduvă Rut, modestă la fire şi plăcută la înfăţişare. Calităţile ei alese îi trezesc interes faţă de ea. Dă dispoziţie secerătorilor să nu fie împiedicată la adunarea spicelor. Mai mult, secerătorii sunt îndrumaţi să lase în urma lor spice mai multe şi să-i dea apă să bea din vasele lor. Rut, spre mulţumirea şi mirarea soacrei

sale, se întoarce acasă cu ispravă bună. Fiind întrebată cum a ajuns la atâta spor, află totul din relatările date. Noemina o sfătuiește pe Rut ca, în baza legăturii de rudenie, să-i ceară lui Booz să o ia în căsătorie, ceea ce se și întâmplă. Din căsătoria lui Booz cu Rut s'a născut Obed, care l-a născut pe lesei, tatăl lui David.

c. Scopul cărții

Cea mai însemnată chestiune care se pune în legătură cu această carte este scopul pe care l-a avut autorul cu scrierea sa. Părerile sunt împărțite.

Cea mai probabilă părere, cunoscându-se scopul Scripturii Vechiului Testament, de altfel singura îndreptățită, este aceea care susține că scopul acestei cărți este să se arate genealogia lui David, și prin el genealogia lui Hristos, scopul ultim al Vechiului Testament. Afară de aceasta, scopul cărții este să se arate că și păgânii vor fi părtași ai harului divin dacă vor ajunge la cunoștința adevăratului Dumnezeu: „Poporul tău va fi poporul meu, iar Dumnezeuul tău va fi Dumnezeuul meu”.

Moabiteanca Rut, ajunsă prin providență atât de specială în sânul poporului, prin strălucitele sale virtuți s'a făcut, într'adevăr, vrednică să fie înșirată în genealogia Mântuitorului. Prin admiterea ei în rândul ascendenților lui Mesia, alături de alte femei păgâne (Rahab) sau păcătoase (Tamara), a fost înfrânt orgoliul național al evreilor. Acest popor ar fi trebuit să-și amintească de făgăduința dată lui Avraam, că în el „se vor binecuvânta toate neamurile”. Iar nouă să ne arate, precum spune Fericitul Ieronim, că pentru ca Hristos întrupat să ștergă păcatul n'a fost nici umilitor, nici înjositor să Se nască din strămoși păcătoși.

Unii autori gândesc altfel despre scopul cărții. Ei cred că scopul cărții s'ar găsi în ultimele versete ale ei: arătarea genealogiei lui David din poporul moabitean, disprețuit de evrei, în mentalitatea lor orgolioasă, nu putea avea darul de a adăuga ceva la gloria acesteia. Lipsită de temei solid e și părerea că scopul cărții ar fi fost preamărirea căsătoriei de levirat, căci această lege a fost în general practică în acel timp. Deci în cazul acesta n'a fost ceva special. Cu atât mai puțin poate să fie adoptată părerea raționalistă, care, lipsind cartea de orice caracter supranatural, sau de orice rost înalt, socotește toată întâmplarea și cartea însăși ca o idilă rustică, sau un poem cu acțiune fictivă și cu persoane simbolice. Părerea aceasta nu e justificată decât doar numai de tendința de a discredita Sfânta Scriptură.

d. Istoricitatea cărții

Cât privește istoricitatea întâmplării, avându-se în vedere scopul arătat mai sus, nu poate fi obiect de discuție. Aceasta o adevărește îndeajuns însăși istorisirea simplă, reală, cu persoane cu caracter consecvent, pe lângă probele scoase din alt domeniu, în special cel al Scripturii.

Timpul când s'a scris cartea se poate afla numai cu aproximație. Amintirea lui David, ca o persoană care este în atenția publică, apoi faptul că David încă nu este numit rege, ne îndreptătesc să fixăm originea cărții în timpul când David e uns rege, dar încă nu este în posesia puterii regale. Monarhia, în timpul scrierii cărții, de-abia este introdusă („în zilele când cârmuiau judecătorii” - Rut 1, 1). Deci timpul probabil al scrierii sunt anii ultimi ai domniei lui Saul. Adversarii cred că această carte a fost scrisă mai târziu, când unele amănunte au fost date de mult uitării, căci persoane care ar trebui să fie numite cu nume nu se numesc, de exemplu bărbatul îndreptățit la căsătorie de levirat cu Rut (Rut 3,12; 4,1). Leviratul se numește datină „de demult”. Aceste obiecții însă sunt fără greutate, căci numele persoanei în chestiune nu interesează, iar leviratul a fost într'adevăr o datină din vechime, cum arată și cazul lui Iuda, fiul lui Iacob, și a norei sale, Tamara.

Dacă în trecut această carte era tratată ca parte integrantă din cartea Judecătorilor și dacă autorul cărții Judecătorilor este Samuel, putem crede că și această carte este scrisă tot de Samuel. Aceasta este de altfel și părerea talmudiștilor, buni cunoscători ai tradiției neamului lor.

Cartea Rut, deși redusă ca extensiune, are mare însemnătate și tratează un episod foarte particular din istoria mântuirii. Precum Epistola Apostolului Pavel către Filimon, cu cele 25 versete din Noul Testament, este o adevărată perlă a gândirii și simțirii creștinești și ca atare se alătură cu deplină vrednicie epistolelor dogmatice ale marelui Apostol, tot așa cartea Rut este o neprețuită dovadă de corectitudine morală a unor persoane înzestrate cu strălucite însușiri sufletești, care trăiesc sub oblăduirea Legii divine. Oricare dintre cele trei persoane principale ale cărții: Noemina, Rut și Booz, au o desăvârșită atitudine morală, cuvenită stării lor. Noemina, mamă și soacră, plină de prudență și înțelepciune; Rut, pătrunsă de atașamentul sincer și cald, deplin încrezătoare în deșteptăciunea soacrei sale, docilă, harnică; Booz, bărbat plin de sentimente umanitare, de atenție, de cavalerism neprefăcut, împăciuitor, drept, onest și plin de gingășie, ne face să cunoaștem o pilduitoare întâmplare în mijlocul unei lumi stăpânite de idolatrie și destrămare morală.

Nu e de mirare că unii autori moderni sunt de părere că un asemenea caz se poate întâlni numai în teorie, în ideal, în poezie. Realitatea istorică însă ne arată că acest caz s'a petrecut aieva. Ea aruncă lumină asupra vieții sociale a poporului biblic. Arată cum ar fi putut, cum ar fi trebuit și în realitate cum au și trăit unii, de bună seamă nu puțini. În tot cazul istorioara arată că Legea Domnului a creat condiții de viață morală și socială infinit superioară neamurilor antice. E deci o dovadă în plus a originii divine, supranaturale, a religiei Vechiului Testament și a caracterului inspirat al Sfintei Scripturi.